

Domāšana kā mākslas projekts. Meistarklase kopā ar Izoldi Cēsnieci

„Māksla sen vairs nenozīmē tikai gleznošanu, zīmēšanu vai tēlniecību, kaut arī šāds stereotips joprojām ir pārsteidzoši dzīvs pat manu kolēģu skolotāju vidū. Māksla var būt arī kafijas tasīte kažokādā, mākonis, caurvējš vai norasojusi virsma, uz kuras skatītājs var pats zīmēt (tie ir diezgan pazīstami piemēri mākslas profesionāļu vidū, bet ne ārpus tā). Arī pati domāšana var būt mākslas projekts. Piemēram, ar domāšanu var veidot nākotni.”, stāsta māksliniece un pedagoģe Izolde Cēsniene.

Meistarklases ideja - teorija

Māksliniece aicina skolēnus nebūt pasīviem un iedvesmot ar šādiem stāstiem. Jo nākotnes veidošana sākas ar domāšanu par to. Nākamais solis – to iztēloties, vizualizēt. Tālāk – to var uzzīmēt un aprakstīt. Un tad no tā var izveidot projektu. Nav svarīgi, vai tas īstenosies tagad vai pēc 20 gadiem. Domāšana – tas nav veltīgs darbs. Ja par nākotni nedomā, to neiztēlojas un neveido, tad cilvēks ir kā lieta, kas gaida, kas ar viņu notiks, ko ar viņu darīs, kur viņu noliks, un tas parasti nav tas, ko viņš pats izvēlētos. Skolēniem šo paskaidrot nemaz nav grūti. Turklāt tieši viņi būs tie, kas veidos, lietos un izdzīvos nākotni. Kad skolēni strādā ar nākotnes idejām, viņiem ir tik liela brīvība, cik atļauj pašu iztēle un pieejamie materiāli – bet ar zīmuli jau patiesībā var izdarīt diezgan daudz. Un, ja vēl ir arī papīrs, šķēres un krāsas, var salikt savas idejas kopā un izveidot telpisku vēlmju karti ar savu topogrāfiju, piemēram, kādai vajadzētu būt nākotnes skolai. Katra individuālais pienesums veido kopējo ainu, un, jo daudzveidīgāks tas ir, jo krāšņāks rezultāts – līdz ar to uzdevums vienlaikus izkopj individualitātes un liek tām sadarboties komandā izcilāka rezultāta labā.

Meistarklases norise – prakse

Meistarklases tēma un uzdevums – iztēloties nākotnes skolu pēc 100 gadiem - kā mākslīgo salu arhipelāgu (klimata pārmaiņu rezultātā) vai kosmisko staciju ar moduļiem un pavadoņiem-asteroīdiem (ja ceļosim uz citām planētām). Meistarklases norise – dalībnieki izvēlas nākotnes skolu kā arhipelāgu vai kosmosa staciju. Vienojas par galvenajām jomām, tās sarakstot uz tāfeles, piemēram:

*okeanoloģijas forums ar dažādu sugu pasniedzējiem (delfīni, astoņkāji u.c. gudras būtnes)
peldētniecības trase ar roņiem
laba miega mācība zemūdens alās
saules starojuma uzņemšanas mācība (sauļošanās)
retorikas un diskusiju sacīkšu arēna
loģikas citadele*

*robotlingvistika komunikācijai ar svešām kultūrām
kiborgpterodaktilu lidosta
zvaigžņu kartes lasītava
utml.*

Dalībnieki vienojas par galvenajiem arhitektūras un ģeogrāfijas objektiem un salām/moduļiem, sadala uzdevumus savā starpā, piemēram, ja klasē ir 20 skolēni, 9 vai 12 veido katrs savu A4 vai A3 kartes fragmentu, salāgojot to ar pārējiem, lai kartes fragmentus var salikt kā puzzle, pārējie sadalās grupās – kas veido arhitektūras objektus, un kas - nākotnes iedzīvotāju/skolotāju portretus kā maskas. Kad karte ar paskaidrojumiem salikta kopā, un tajā ievietoti arhitektūras objekti, tiek veikta projekta fotodokumentācija no dažādiem rakursiem, mainot skatītāja un objekta proporcionālās attiecības, kā arī videodokumentāciju, kurā autori nākotnes skolotāju maskās paskaidro projekta saturu un funkcionalitāti. Pēc tam šo materiālu, nepārkāpjot datu aizsardzības regulu, var ievietot skolas un lcca.lv mājaslapās, vai arī izveidot projektam atsevišķu mājaslapu.

Māksliniece un asistenti-mākslas vēstneši nodarbības sākumā iepazīstina auditoriju ar mākslas daudzveidību, par ko jau minēju sākumā, nodarbības turpinājumā vadītāji vairāk pilda moderatoru lomu, lai skolēni justos brīvi un ierosināti, bet arī, lai situācija klasē neizietu ārpus kontroles, kā tas mēdz būt, ja brīvība šķiet pārāk liela, un skolēni pārāk aizraujas. Procesa gaitā parādās arī dažādi radošām darbnīcām, instalācijām, performancēm un hepeningiem raksturīgi elementi, piemēram, tā pati fotodokumentācija, kas reizēm ir vienīgais, kas paliek pāri pēc mākslas fakta.

Meistarklases rezultāts: Nākotnes ģeogrāfijas objektu puzzle

Mērķauditorija: 10-16 gadu veci bērni un jaunieši

Meistarklases ilgums: 1,5-2h (30-45 min. Mākslinieces lekcija par mākslas iespējām, darbu prezentācija un uzdevuma izklāsts, 60 min. darba veidošana. Kopā: 120 min.)

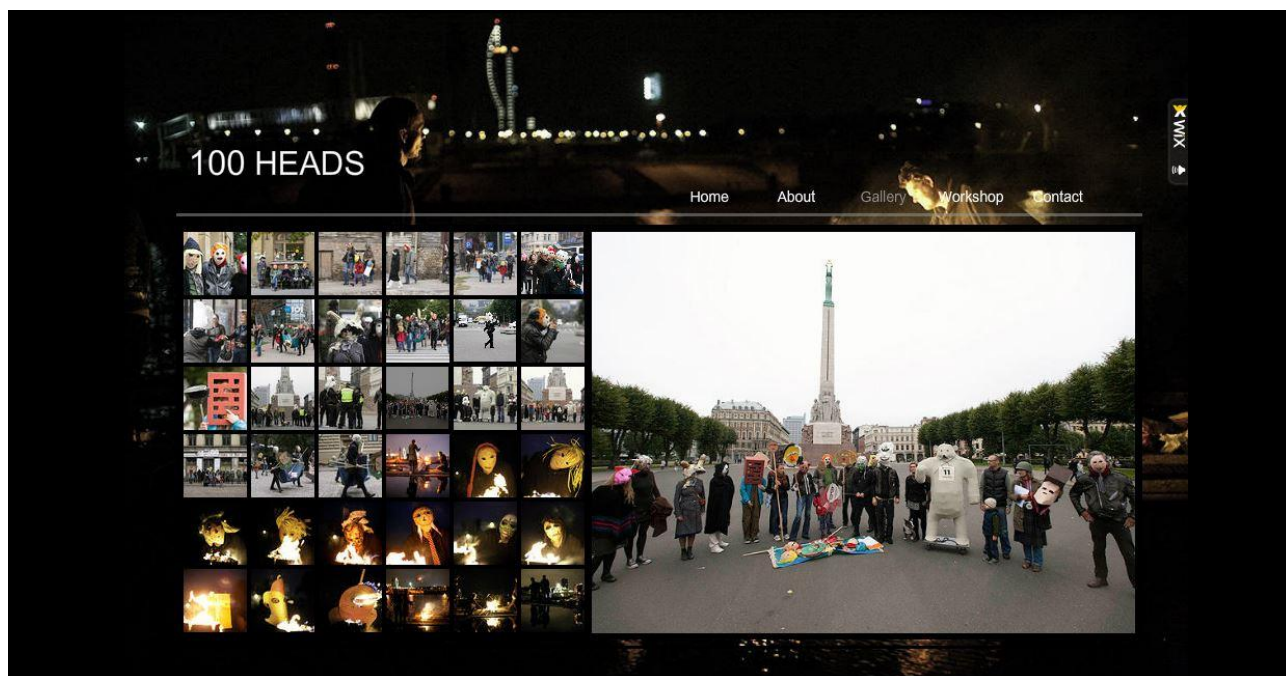
Nepieciešamie materiāli:

dators, projektors, fotoaparāts, tumbas

Papīrs, krāsas, līme, šķēres, līmlente, skavotājs ar skavām, koka iesmi/kokteiļsalmiņi u.c.detaļas

Atslēgvārdi:

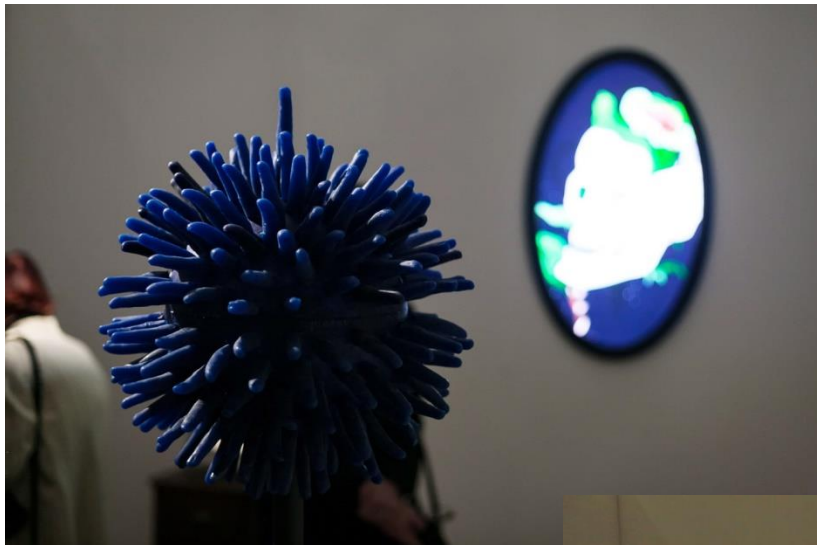
Starppriekšmetu saikne – ģeogrāfija, kulturoloģija, arhitektūra, futuroloģija, kultūras vēsture, pedagogija

2010 Laikmetīgās mākslas festivāls „Survival Kit 2”, Laikmetīgās mākslas centrs, radošā darbnīca „100 galvas” un performance „Laimes lāča gājiens” www.wix.com/izolde/100heads

2014. „Latvijas laikmetīgās mākslas DNS” izstāde LMC Ofisa galerijā, izmantojot skolnieku recenziju fragmentus, kuros vērtēta Latvijas laikmetīgā māksla

2018 "Nākotnes valsts" izstāžu zālē "Arsenāls", projekts "Nākotnes valsts pilsonis" ar Rīgas Kultūru vidusskolas audzēkņu piedalīšanos